

Bilder kan ge försämrad läsförståelse

När ett lärandematerial består av både text och bild är det inte alls säkert att bilden studeras eller att den bidrar positivt till läsförståelsen. Det som avgör är materialets design och läsförmågan hos läsaren. Det visar en ny avhandling vid Göteborgs universitet.

Eva Wennås Brante har i sin studie undersökt mötet med multimodalt material, lärandematerial bestående av både text och bild, för 50 personer med och utan dyslexi. I sin studie har hon bland annat använt eye-tracking, inspelning av ögonrörelser, som metod. Fokus i studien har varit att undersöka huruvida ett informationsmaterial som behandlar ett innehåll i både text och bild ger en ökad läsförståelse eller ej, i jämförelse med material som enbart innehåller text.

De deltagare som hade dyslexi bortsåg i större utsträckning helt från att betrakta bilderna samt när de tittade på bilderna gjorde de det senare i processen.

– Den grupp med dyslexi som bara såg text fick bättre resultat på läsförståelsefrågorna i jämförelse med dem som fick samma text i kombination med bild. Det finns inte någon självklarhet i att en illustration ökar lärandet, säger Eva Wennås Brante.

Hennes resultat visar också att det som framförallt drar till sig deltagarnas uppmärksamhet är kontraster, både i form av språkliga formuleringar och i form av bilder.

Hennes studie ger belägg för att det är av vikt att starta med en helhetsuppfattning av ett material, särskilt för gruppen med sämre läsförståelse, för att förstå fulla innebörden av ett komplext informationsmaterial. En kontrastrik bild, som leder till att den med dyslexi startar med bilden före texten, får den effekten.

Bilder används ofta för att lätta upp en text samt för att ge en ingång till texten. Men detta kan alltså ge rakt motsatt effekt mot det eftersträvade.

– Resultaten från studien visar att en erbjuden bild som inte aktivt processas påverkar läsförståelsen negativt för gruppen med dyslexi. Deltagarna är medvetna om den men väljer att betrakta den i mindre utsträckning än läsare utan dyslexi och därmed bearbetas den inte på ett sätt som gör att den utvecklar förståelsen av materialet, säger Eva Wennås Brante.

Studiens resultat ska inte tolkas som en indikation på huruvida bilder ska användas eller inte tillsammans med text i informationsmaterial. I stället visar resultaten att de läsare som tidigt inspekterar bilden också svarar bättre på läsförståelsefrågorna, och att bilder som avviker från det förväntade drar till sig uppmärksamhet i ett tidigt skede i större grad än andra bilder för båda undersökningsgrupperna.

– Det innebär att designen av multimodalt material blir avgörande för huruvida materialet är till hjälp eller hinder, samt att instruktioner kring på vilket sätt bildbearbetning kan ske på ett sätt som gynnar förståelse är särskilt viktigt för personer med dyslexi, säger Eva Wennås Brante.

Läs avhandlingen: <http://hdl.handle.net/2077/35512>

För mer information:

Eva Wennås Brante, telefon 0707-298429, epost eva.wennas.brante@gu.se

Eva Wennås Brante lägger fram sin avhandling *Möte med multimodalt material. Vilken roll spelar dyslexi för uppfattandet av text och bild?* vid Institutionen för didaktik och pedagogisk profession, Göteborgs universitet.

Disputationen sker onsdagen den 18/6 klockan 13.00 i sal BE 036, Pedagogen hus B,
Läroverksgatan 15